

Hrvatski liječnički zbor

Hrvatsko društvo za školsku i sveučilišnu medicinu

Zagreb, listopad 2009.

Preporuke za provođenje postupka oslobađanja praktičnog dijela nastave tjelesne i zdravstvene kulture

Cilj i zadaća predmeta tjelesne i zdravstvene kultura u školama je poboljšanje funkcionalne sposobnosti krvno-žilnog, dišnog i mišićno-koštanog sustava. Poboljšanje motoričkih sposobnosti i stvaranje navike svakodnevnog tjelesnog vježbanja s ciljem očuvanja i unapređenja vlastitog zdravlja. Nastavni plan i program tjelesne i zdravstvene kulture (osnovna škola) osmišljen je po razvojnim razdobljima. Svako razvojno razdoblje sadrži obrazovne (teorijska i motorička znanja), antropološke i odgojne zadaće. Sastavni dio plana i programa je i dodatak za učenike s posebnim potrebama. Nastavni plan i program tjelesne i zdravstvene kulture za srednju školu sadrži i Okvirni program tjelesne i zdravstvene kulture za učenice i učenike koji iz zdravstvenih razloga moraju ostvariti posebni program. Tako koncipiran Nastavni plan i program omogućava svakom učeniku/ci, bez obzira na teškoću ili bolest, sudjelovanje u nastavi TZK.(1) U školama se nalazi 10-15 % djece koja boluju od neke kronične bolesti ili imaju teškoće u razvoju i trebaju prilagodbu nastave tjelesne i zdravstvene kulture.

Članak 80. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi omogućuje učenicima oslobađanje(privremeno ili trajno) od sudjelovanja u određenoj aktivnosti koja bi štetila njihovom zdravlju.(2)

Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja koji uređuje preventivno odgojne i specifične mjere zdravstvene zaštite školske djece i studenata u točki 1.8.4. Zdravstvena i tjelesna kultura uređuje pitanja utvrđivanja zdravstvenog stanja i sposobnosti za prilagođeni program TZK, primjereni oblik tjelesne aktivnosti, pregled prije započinjanja bavljenja sportskom aktivnošću te pregled prije natjecanja u školskim sportskim klubovima. Izvršitelj navedenih aktivnosti je nadležni tim školske medicine.(3)

Cilj ocjene sposobnosti sudjelovanja na nastavi tjelesne i zdravstvene kulture je procijeniti koje aktivnosti (iz nastavnog plana i programa) mogu pogoršati bolest, dovesti do egzacerbacije ili prouzročiti ozljedu te preporučiti one aktivnosti koje doprinose unapređenju i očuvanju zdravlja . Svakom učeniku / ci treba omogućiti bavljenje tjelesnom aktivnošću u skladu sa zdravstvenim stanjem i stupnjem razvoja.(4)

Fizička aktivnost, kretanje i bavljenje sportom imaju značajni utjecaj na zdravlje, posebno mladih. (5)

Često puta (zbog neznanja ili straha roditelja, nastavnika, učenika) učenici se oslobađaju i onih aktivnosti koje održavaju i poboljšavanju njihovu funkcionalnu sposobnost.

Potvrdu o oslobađanju od nastave TZK nakon akutne bolesti koja ne zahtjeva izostanak duže od mjesec dana izdaje izabrani doktor.

Postupak:

1. Učenik /ca ili roditelj, na početku školske godine ili tijekom školske godine, podnose zamolbu školi za oslobađanje od pojedinih aktivnosti na nastavi TZK . U zamolbi navode koje su to poteškoće ili bolest zbog kojih se traži oslobađanje.
2. Škola dostavlja popis učenika nadležnom liječniku škole.
3. Ukoliko nadležni školski liječnik uoči da na popisu nema učenika za kojeg smatra da treba biti oslobođen dijela aktivnosti kontaktira roditelja te ga upoznaje s postupkom.
4. Na osnovu dokumentacije i pregleda učenika liječnik utvrđuje koje aktivnosti iz Nastavnog plana i programa su kontraindicirane za učenika. S profesorom TZK dogovara aktivnosti iz programa koje će učenik izvoditi u potpunosti, izvoditi u smanjenom opsegu ili intenzitetu ili ih neće uopće izvoditi.
5. Potvrdu (u prilogu) dostavlja Učiteljskom / Nastavničkom vijeću koje na osnovu tog dokumenta donosi rješenje sukladno članku 80. Zakona.
6. Studenti zamolbu podnose profesoru tjelesne i zdravstvene kulture. Temeljem pregleda i medicinske dokumentacije nadležni liječnik fakulteta s profesorom TZK i studentom dogovaraju način i vrstu tjelesnog vježbanja.

Rezultat zamolbe može biti:

A) Privremeno oslobađanje

- svih aktivnosti(rekonvalescencija nakon bolesti ili traume)
- samo dijela aktivnosti

B) Trajno tijekom čitave školske godine

- dijela aktivnosti
- potpuno svih aktivnosti*

C) Primjena Nastavnog plana i programa za djecu s posebnim potrebama, odnosno Okvirnog programa TZK za učenice i učenike koji iz zdravstvenih razloga moraju ostvariti poseban program

D) odbijanje zahtjeva kao neosnovanog

* učenik sudjeluje na nastavi TZK u pripremnom dijelu sata (vježbe oblikovanja), a iz predmeta ostaje neocijenjen. Uporište je u članku 80. Zakona

Literatura

1. Nastavni plan i program - Tjelesna i zdravstvene kultura za osnovne , srednje škole i fakultete
2. Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi NN 87 / 2008.
3. Program mjera za djelatnost preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata (NN 126 / 2006)
4. Mogućnost uključivanja i opterećenja u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi i sportu djece i omladine s kroničnim bolestima i oštećenjima” Dr.sc.Stjepan Plavec
Tečaj “Sportska medicina kod djece i adolescenata”, Varaždin, 1999.g.
5. Sport i zdravlje djece i mladih: Zbornik radova ,XVIII.simpozij socijalne pedijatrije. Šibenik 2006.

Prilozi :

1. Potvrda o oslobađanju
2. Lista bolesti za oslobađanje u slučaju težih akutnih bolesti, kroničnih bolesti i oštećenja

Predsjednica Hrvatskog društva za školsku i sveučilišnu medicinu

Franciska Lančić, dr.med.